Hispana Esperanto GAZETO

Eis aqui se descobre a nobre Hespanha
Como cabeça alli da Europa toda.
De ĉi tie jen nobla Hispanujo
Kvazaŭ kapo de la tuta Eŭropo.
(«Os Lusiadas». Kanto IIIa, XVII.)
CAMOENS

4a jaro Februaro 1934 N-ro 33

OFICIALA ORGANO DE
HISPANA ESPERANTO ASOCIO
ORGANO OFICIAL DE LA
ASOCIACIÓN ESPERANTISTA ESPAÑOLA

Redakcio kaj Administracio:
SAGASTA, 10. - MADRID (HISPANUJO)
APARTADO DE CORREOS 1.089

ATENTU

Sendu ĉiam viajn korespondaĵojn al APARTADO DE CORREOS N.º 1.089, MADRID. Gazetoj faru same po DU EKZEMPLEROJ.

Enviad toda clase de correspondencia al Apartado dicho anteriormente.

TIPOGRAFIA CHULILLA Y ANGEL
Torrecilla del Leal, 17
Teléfono 71926

ACTA DE LA JUNTA CENTRAL EJECUTIVA DE H. E. A.

En Madrid, a las 19 horas del día 8 de enero de 1934, se reunió en el domicilio de la Asociación (Sagasta, 10) la Junta Central Ejecutiva, con asistencia de los miembros expresados al margen.

Se leyeron y aprobaron las actas de las tres sesiones de la Junta extraordinaria celebradas los días 20 y 29 de octubre y 5 de noviembre y de las Juntas ordinarias de 13 de noviembre y 11 de diciembre.

El secretario da cuenta de tres cartas y una postal relativas a la unión de los esperantistas hispanos; los CUATRO documentos son a favor de las Bases acordadas por la Junta de H. E. A., y dicen lo siguiente:

De D. Luis Campos, de *Barcelona*: «Todos estos samideanos, que renuevan su adhesión a H. E. A. (se refiere a los señores don Julián Esparducer, D. José Grau, D. Francisco Boada, D. Luis Campos y doña Luisa García) han leído los acuerdos adoptados y el modo de enfocarlos, y estiman que unos y otro expresan su verdadero modo de pensar y sentir; por lo tanto, amigo D. Julián, le agradeceré se haga intérprete de nuestros sentimientos y felicite en nuestro nombre a los compañeros de Junta.—Siempre buen amigo suyo, *Luis Campos*. — Refrendan las frases anteriores *Julián Esparducer, Luisa García, José Grau*.»

De D. José Anglada, de *Barcelona* (postal): «Rilate al la agado kaj decidoj de H. E. A., mi devas diri, ke mi estas tute konforma. Ankaŭ pri viaj laboroj por atingi la Unikan Fronton, mi estas tute konforma kaj estimas vian bonan volon unuiĝi por la pliprogresigo de nia afero; sed se la aliaj ne volas unuiĝi, ni ne povas fari alion, ol pacienci, kaj daŭrigi nian laboradon kiel eble plej intense kaj efike. Ankaŭ, kiel prave asertas S-ro. Redondo, povus okazi, ke atinginte la unuiĝon, post kelka tempo okazu nova disiĝo, kaj la tuta nuntempa laboro por la Unika Fronto rezultas vana. Estante mi en plena akordo kun viaj decidoj, mi nenion plu povas aldoni.»

De doña Amalia Núñez, de *Pamplona*: «En respuesta a la circular, le comunico que veo con gusto los esfuerzos hechos para llegar a la unión y apruebo todos los que en lo sucesivo se hagan, por creer será beneficioso para todos, aunque haya que hacer algún sacrificio.»

De D. Félix Sisón Urgel, de *Zaragoza*: «En el último número de la Revista — diciembre — he visto todo cuanto la Junta Central Ejecutiva ha hecho acerca de las Bases para la unión de esperantistas hispanos, y suscribo los acuerdos tomados sobre el particular en la Junta directiva del 13 de noviembre.

Entiendo que para la unión, de todos anhelada, debe ser modificada en lo posible nuestra H. E. A., es decir, *mejorada*, pero que esto no sea *sustitución* o, en el peor caso, *suplantación*. Estos temores míos con respecto a la modificación del actual Reglamento, me identifican con el contenido total de la Base tercera aprobada por esa Junta Central, única forma de que haya benevolencia en las partes contratantes para la consecución de los fines propuestos.»

Fueron leídos y se aprobaron los balances de fondos de H. E. A. correspondientes al cuarto trimestre de 1933 y a todo el año 1933.

Todos los acuerdos se tomaron por unanimidad.

Y no habiendo más asuntos pendientes se levantó la sesión.

El secretario, *Fernando Redondo*.—V.° B.°: El presidente, *Julio Mangada*.

Asistieron: El presidente, que además llevaba la representación del tesorero, D. Julián Sosa; el vicepresidente, D. José Perogordo; el vicetesorero, D. Fernando Molina; el secretario, y el vicesecretario, D. Jacinto Martín.

* * *

OTRO VOTO MAS A FAVOR

Después de celebrada la Junta ordinaria de enero, hemos recibido la siguiente carta de D. Gabriel Alomar, delegado regional de *Palma de Mallorca*: «Por diversas causas no leí hasta hoy el número de diciembre de HISPANA ESPERANTO-GAZETO, apresurándome a expresarle mi absoluta conformidad en todo cuanto mis estimados compañeros de esa Junta Central Ejecutiva de H. E. A. han acordado referente a las Bases presentadas por la Comisión conducentes a la unión de los esperantistas hispanos.

Mi opinión es que no solamente *nunca* debe desaparecer H. E. A., que es la verdadera Asociación esperantista española, sino que también debe conservar *siempre* el carácter que actualmente tiene, en la que pueden cobijarse todos los que quieran.»

A LOS MIEMBROS DE H. E. A.

Modificadas por la Junta Central Ejecutiva las Bases presentadas por la Comisión para el frente único esperantista español, y aprobada la modificación por una gran mayoría de los Vocales regionales, puede decirse que casi absoluta, como se ha podido y puede ver en todo lo publicado sobre este asunto, procede someter las Bases modificadas a la votación de los heaanos.

BASES

1.ª La nueva organización, fundamento del frente único del movimiento esperantista español, será absolutamente neutral en materia política, social y religiosa, conservando los individuos, grupos y federaciones adheridas su completa autonomía conducente a su respectivo desarrollo, como se expresa en el artículo 3.º del Reglamento vigente de H. E. A.

2.ª La organización tendrá el nombre de Hispana Esperanto-Asocio, H. E. A. (Asociación Esperantista Española).

3.ª Una Comisión, compuesta de cuatro miembros de H. E. A., dos de la Confederación y uno de la Liga Ferroviaria Esperantista, propondrá las modificaciones convenientes en el Reglamento de H. E. A. para que puedan entrar en ella las demás organizaciones existentes o que puedan existar, pero sin que estas modificaciones atenten a la esencia del actual Reglamento; los acuerdos de la Comisión tendrán validez si son tomados por las cuatro quintas partes de los comisionados. A la Comisión no podrán pertenecer individuos que sean miembros de dos entidades contratantes, ni aquellos que anteriormente hayan pertenecido a Comisión alguna de las que han trabajado en la consecución de la Unión.

4.ª El proyecto de reforma de Reglamento se comunicará por cada una de las organizaciones contratantes a sus miembros, para su aprobación o modificación.

5.ª Recibidas las opiniones acerca del proyecto de reforma del Reglamento de H. E. A., se convocará a una Asamblea general extraordinaria o Congreso de las entidades contratantes para aprobar la reforma; en cuya primera sesión las Directivas presentarán su dimisión y una Mesa de edad presidirá la votación para nombrar la Mesa presidencial de la Asamblea.

El plazo para efectuar la votación durará desde la aparición de

este número hasta el último día del mes de febrero corriente, debiendo ser dirigidos los votos a las oficinas de H. E. A., Apartado de Correos número 1.089. Madrid.

El Secretario, *Fernando Redondo.*—V.° B.°: El Presidente, *Julio Mangada Rosenörn.*

NUR PER ESPERANTO

Ankoraŭ estas freŝaj en nia memoro la scenoj rememorigantaj la tutmondan militon; tiun teruran katastrofon kiu dum kvar jaroj pasigis al la militantaj popoloj, la plej grandan mizeron. Kvankam ni volus forgesi tiujn malgajajn rememorojn, la kampoj banitaj per homa sango kaj kovritaj per krucoj, malpermesas al ni fari tion.

Finis la grandega milito kaj alvenis la paco. Tiam, la homoj vidis tute klare, ke por eviti novan militan katastrofon, estas nepre necese kuniĝi, kaj ili fondis la Societon de Nacioj. Tiu ĉi internacia organo, laboris kaj laboras por ke la paco efektiviĝu, sed ĝiaj anoj tute ne scias aŭ ne volas scii ke por neebligi la militon, estas nepre necese ke la popoloj konu kaj amu unu la alian. Kaj nun mi demandas: «Kion faris kaj faras la S. de N. por ke la popoloj konu kaj amu unu la alian?» Nenion, tute nenion faris kaj faras la S. de N. por atingi tiun ĉi celon, ĝiaj reprezentantoj, nur diskutadas celante ke la kanonoj kaj militŝipoj ne estu grandaj nek multenombraj kaj por eviti se okazus nova milito, ke iliaj reprezentatoj ne mortu pro mortigantaj gasoj. Ili diras: «Estas krimo mortigi per grandaj kanonoj kaj per gasoj.» Kaj mi demandas: Ĉu ne estas tute same krima mortigi per malgrandaj kanonoj kaj eĉ per tranĉileto?

Jen la malgaja vero, la S. de N. celas regulari la militon anstataŭ neebligi ĝin.

Kion ni devas fari antaŭ tiu grandega kaj danĝerega eraro? Samideanoj!, ni devas laboradi sen laco nek ripozo por disvastigi nian karan helpan lingvon kaj montri al la Homaro, ke Esperanto estas la plej efika ilo por neebligi la militon kaj fari ke la paco regu la tutan mondon, ĉar NUR PER ESPERANTO, la homoj lernos koni kaj ami sin reciproke.

Ni, do, estas devigataj labori por Esperanto.

EMILIO AYARZA M.

Logroño.

ASOCIACION ESPERANTISTA ESPAÑOLA

Balance de fondos correspondiente al cuarto trimestre de 1933

CARGO

Existencia en metálico en 30 de septiembre de 1933......	1.486,23
Ingresado por beneficios obtenidos con motivo del Congreso Nacional de Santander..........	187,15
Donativo del Sr. Gobernador Civil de Madrid, con destino al Congreso Universal de 1935..........	50,00
Ingresado por venta de obras y folletos..........	64,50
Idem por cuotas de socios de 1933..........	76,50
Idem ídem ídem para 1934..........	722,55
SUMA EL CARGO..........	2.586,93

DATA

Alquiler de la casa (calle de Chinchilla, 2, pral. izqda.) de octubre, noviembre y diciembre..........	300,00
Gratificación a la portera, por asistencia y limpieza del cuarto durante el trimestre..........	30,00
Facturas de los Sres. Chulilla y Angel, por las Revistas de septiembre-octubre, noviembre y diciembre y otros conceptos	877,95
Gratificaciones del personal de Secretaría en el trimestre...	360,00
Gastos de Secretaría en el trimestre..........	223,85
Gastos ocasionados con ocasión de la visita del Sr. Kreuz...	182,15
SUMA LA DATA..........	1.973,95

RESUMEN

Importa el cargo..........	2.586,93
Importa la data..........	1.973,95
Existencia en el día de la fecha..........	612,98

Madrid, 31 de diciembre de 1933.—El Tesorero, *Julián Sosa*.—Intervine: El Secretario, *Fernando Redondo*.—V.° B.°: El Presidente, *Julio Mangada*.

ASOCIACION ESPERANTISTA ESPAÑOLA

Balance de fondos correspondiente al ejercicio de 1933

DEBE

Existencia en metálico en 1.º de enero de 1933............	4.292,13
Ingresado por cuotas de socios............................	2.582,00
Subvención del Estado.....................................	10.000,00
Idem del Patronato Nacional del Turismo..................	2.500,00
Venta de obras y folletos editados por la Asociación......	892,35
Ingresado por el X Congreso Nacional de Esperanto, por saldo	187,15
Donativo del Excmo. Sr. Gobernador Civil de Madrid para el Congreso Universal de 1935........................	50,00
SUMA EL DEBE........................	20.503,63

HABER

Alquiler de la casa y gratificación a la portera..............	1.370,00
Facturas de la imprenta Chulilla y Angel, por la composición, tirada, papel y encuadernación de la Revista HISPANA ESPERANTO-GAZETO y otros trabajos..............	4.275,95
Id. de la misma, por 3.000 ejemplares de la obra *Santander*.	2.080,00
Grabados para la obra anterior................................	778,05
Subvención a once maestros nacionales para asistir al Congreso Universal de Esperanto en Colonia.................	4.973,40
Personal de Secretaría y Archivo............................	1.515,00
Gastos de Secretaría y Biblioteca, suscripciones, material, efectos de escritorio, timbres móviles y de franqueo, etc.	1.506,09
Subvenciones y gastos de propaganda........................	882,15
Abonado a U. F. E. por cuotas de socios...................	886,76
Factura de J. Zugasti, por una máquina de escribir sistema «Adler», modelo 32, y mesa............................	950,00
Factura de la Casa Mendiola, por una corona dedicada al Presidente honorario de la Asociación, Dr. Cortezo....	250,00
Impuestos sobre las subvenciones del Estado y del Patronato Nacional del Turismo..................................	423,25
SUMA EL HABER........................	19.890,65

RESUMEN

Importa el Debe..............................	20.503,63
Importa el Haber............................	19.890,65
Existencia en metálico en el día de la fecha...	612,98

Madrid, 31 de diciembre de 1933.—El Tesorero, *Julián Sosa*.—Intervine: El Secretario, *Fernando Redondo*.—V.° B.°: El Presidente, *Julio Mangada*.

ESPERIGA LETERO — SUKCESO de H. E. A.

La direktoro de I. C. K., S-ro. R. Kreuz, kiu ĵus vizitis nian landon, reveninte al Ĝenevo sin turnis al H. E. A. per la jena letero:

«Hispana Esperanto Asocio.—Apartado 1089.—Madrid. Hispanio.—Estimato sinjoro prezidanto, tre estimataj samideanoj kaj amikoj: Post preskaŭ ses-semajna foresto, mi revenis al mia oficejo kaj jam reprenis mian kutiman agadon. Estis granda plezuro por mi, sekvi vian afablan inviton, traveturi vian landon por studi la Esperanto-vivon kaj antaŭ ĉio, esplori la kondiĉojn pri universala kongreso en via ĉefurbo. Pri la definitiva situacio, post la elektoj en la Respubliko, mi ankoraŭ atendas viajn novaĵojn.

Mi devas diri al vi, ke mi revenis el via lando kun plej bonaj impresoj kaj rememoroj pri lando kaj popolo, moroj, kutimoj, vivo kaj publika organizo. Precipe grandan impreson mi havas pri la Esperanto-movado en via Respubliko; kelkaj observoj kaŭzis al mi optimisman kuraĝigon. Se la unueco organiza enlande estas atingata kaj refortigata per persona akordiĝo, la movado en Hispanujo, precipe nuntempe, havas plej bonan perspektivon stari en la unua vico de nia fronto en la mondo.

Mi ŝuldas sinceran dankon al vi pro via klopodo certigi al mi favorbileton por traveturado de via lando kaj mi apenaŭ scias sufiĉajn vortojn por esprimi al vi mian dankemon pro la senfina afableco, amikeco kaj gastigemo, kiun vi manifestis al mi dum la vojaĝo. Sendube mia restado en via lando, ne nur starigis novajn rilatojn kun aktivuloj de nia movado, sed ankaŭ plifirmigis tiujn, kiuj jam ekzistis inter ni antaŭe.

Mi skribas samtempe al ĉiuj amikoj, kiujn mi renkontis, sed ankaŭ

dankus vin, se vi, en via organo, esprimus mian sinceran dankon al ĉiuj ceteraj, kiuj iel kontribuis al realigo kaj sukceso de mia vizito.

Bonvolu akcepti, estimata sinjoro prezidanto kaj karaj samideanoj kaj amikoj, la esprimon de miaj plej sinceraj sentoj.

R. Kreuz. - Parafo. Direktoro de ICK.»

Esperiga estas la letero, ĉar ĝi, kvankam supraĵe, speguliĝas la hispanan esperantan forton spite de la nuna disiĝo de la esperantistaro en nia lando, pri kies unuiĝo ankaŭ mi aŭguras sukceson dank' al la vizito de nia tre kara Direktoro de I. C. K. kaj al lia senpartieco; esperiga tutplene, ĉar la konscio atingita ĉe S-ro. Kreuz pri nia lando kaj super ĉio pri Madrido elvidigas al ni la kompletan sukceson je 1935 per la efektivigo de la Universala Kongreso en nia ĉefurbo por tiu jaro, kies sukceso estos tute certe la lasta definitiva paŝo de la hispana esperantistaro por konkeri la Ŝtaton al nia AFERO; esperiga eksterordinare, ĉar la tutmonda esperantistaro, kunvenonte en Madrido je 1935, postrevenínte hejmlanden, alportos de Hispanio la saman agrablan, fortan, profundan, impreson, kiun portis nia kara Kreuz, kaj konstatos per sia propra sperto la gravecon de D-ro. Zamenhof, de P-ro. Carth, de S-ro. Christensen, ĉe ceteraj altrangaj samideanoj, vizitintaj la landon de la hispanoj, la landon, kies nuna Konstitucio, kvazaŭ inspirite de la *Interna Ideo* de la Kreitaĵo de la Majstro, decidas: «Hispanio malkonsentas la militon rimedo por nacia politiko.»

Sukceso de H. E. A. estis la rondvojaĝo de la kompetenta, tre sperta kaj nelacigebla, Direktoro de I. C. K.; kaj sukceso por fruktodonigi ne nur la hispanan movadon, sed la tutmondan, ĉar kunvenigi multenombrajn samideanojn en Madrido, okazigi ĉi tie Universalan Kongreson, spertigos nian Registaron pri utilo kaj praktiko de Esperanto. Kvankam S-ro. Kreuz traveturis Hispanion dum tempo por preparo de parlamentanaj elektoj, dum la restado en Madrido, li havis okazon viziti la vicsekretarion de la Nacia Patronaro por Turismo, interŝanĝante kun ĉi tiu gravajn sugestiojn: la intervidiĝo estis grava, ĉar la Nacia Patronaro por Turismo spertadas pri la graveco de nia movado dank' al la libro «Santander» kaj interesiĝas altgrade pri la okazigo de la Kongreso en Madrido; viziti la provincestron, kiu akceptis plezure kaj interese nian direktoron kaj al ĉi tiu promesis sian personan kaj oficialan apogon al okazigo de la Kongreso; viziti la urbestron, kiu sin kondut; al S-ro. Kreuz tute same, kiel la provincestro, kaj ŝercis iomete kun nia vizitinto, ĉar ili ambaŭ estas proksimume samaltaj kaj dikaj, sufiĉe aspektsimilaj, kaj ili demandis sin reciproke pri sia respektiva pezo, gajnante nia Direk-

toro. Ĉi tiu aspektsimileco ĉiunokte, kiam S-ro. Kreuz, akompanate de S-ro. Escartín, reiris hejmen por enlitiĝi, jam fermitaj la pordoj de la domoj, la noktaj specialaj domgardistoj, kiuj malfermas la pordojn, salutaĉis, demetante siajn ĉapojn, S-ron. Kreuz, certe ĉar ili kredis lin la urbestro. La simpatio de S-ro. Kreuz allogis tiun ĉe la botpurigistoj de la Puerta del Sol, fieraj je ilia profesio pro laŭdoj liaj. Sukceso granda de H. E. A. esti atinginta de la Nacia Patronaro por Turismo la favorbileton, kiu tiel grandajn konsekvencojn tiros por ĉiuj.

S-ro. Kreuz, kara amiko kaj samcelano, la hispanoj ne meritas viajn dankojn, ni faris al vi nian devon, kiel ni faris kaj faros ĉiam al ĉiuj niaj fratoj de la tuta mondo laŭ nia eblo. Nur ni konsideros nin pagitaj, ĉu ni atingos sukceson por Esperanto. Je la nomo de ĉiuj, ni esprimas al vi denove nian altan estimon kaj deziras al vi plenan sanon por ke vi daŭrigu sukcese la komunan laboron.

JULIO MANGADA ROSENÖRN
Prezidanto de H. E. A.

POR KOMPARI KAJ SPERTI

Franca samideano, aliĝinte al la Franca Societo por propagando de Esperanto per Regiona Federacio aŭ per speciala Asocio pagas multe *malpli, ol* franca samideano aliĝinta rekte. La unua pagas *kvar* francajn frankojn, proksimume *du pesetojn,* sed sen ricevo de la monata, oficiala, organo de la organizaĵo, ĉar la abono por ĝin ricevi kostas 15 fr. fr. (t. e., 7,50 pesetojn pliajn). El la *kvar* fr. fr. estas 2,50 por U. E. A., kaj restas por la S. F. P. E. 1 fr. fr. 50 cm., kaj tial la franca samideano fariĝas SIMPLA MEMBRO de la tutmonda esperanto-organizaĵo. Rezultas, ke, por ĉi tiu kategorio same pagas proksimume la franco, kiel la hispano, sed ĉi tiu havas la grandan avantaĝon ricevi senpage la oficialan organon de H. E. A. Ankaŭ ĉi tiu donas al hispana samideano izola, kiu ne ŝatas aliĝi al loka aŭ regiona organizaĵo, la rajton pagi same, kiel la aliĝinto al loka aŭ regiona organizaĵo; kaj en Francujo, ĉi tiu samideano estas devigata pagi *multe pli*:

12,50 fr. fr. por S. F. P. E.
2,50 fr. fr. por U. E. A. (*Simpla Membro*);

Entute 15,00 fr. fr.; tio estas, 7,50 pesetojn proksimume: *pli ol trioblan kotizon.*

Evidente estas, ke H. E. A. estas al la hispanaj samideanoj tute malavara. Kompreneble, ĝi povas esti tiel, dank' al la subvencio de la Ministerio de P. I. Tamen, aŭtoritatuloj de la universala esperanto-movado kondamnas ĉi tiun konduton de nia Asocio; ili ne konsentas, ke oni kutimigu la samideanojn al tiaj grandaj avantaĝoj, opinante ke tio estas danĝera. Sed ni konscias, ke, agante tiel, la samideanoj estas en plej bona situacio por atenti per aliaj kotizoj subteni lokajn kaj regionajn organizaĵojn interne de la Asocio aŭ for de ĝi, kvankam preferinde ĉe ĝi, kaj ĉiuokaze donante (la Asocio) ĉian eblan moralan kaj materialan helpon al tiuj organizaĵoj por la *komuna afero: disvastigo de esperanto.*

Se ni disvolvus studon kaj komparon pri la ceteraj kotizoj starigitaj de la franca Societo, ni elpruvus pli kaj pli, ke H. E. A. liveras al siaj membroj tute malavare kaj efike ĉiajn iliajn aspirojn. Kaj same ni povus elpruvi per komparo kun aliaj naciaj organizaĵoj.

VULZIO. Elegio

(**La Voulzie,** *france verkis Hegesippe Moreau.*)

Se ia nom' konvenas por dolĉa poezio,
al mi sincere diru: Ĉu estas ĝi *Vulzio*?
—Ĉu estas do Vulzi' potenca akvofluo?
—Ho, ne; sed, kiel nomo, per tiel milda bruo,
kuranta rivereto apenaŭ ekvidebla,
de soiful'—giganto, per unu glut' trinkebla.

La eta Oberono provante ludajn ĝuojn
trasaltus ĝin kaj sekaj konservus siajn ŝuojn.
Sed amas mi Vulzion kaj ĝiajn ŝaumajn kurojn
kaj, ĉe murusaj boskoj, la saltojn kaj murmurojn.
Homlingven tiel ofte, dum infantempo mia,
la malprecizajn sonojn, en la mallum' folia
tradukis mi! —Revema, laŭ mond' sovaĝinfano,
dum mi bordbirdojn nutris per pecoj da molpano,
la ondo ŝajnis diri: «Redonos panon Di'
dum tempo malfacila!» Ĝin ĉiam ŝuldas Li.
Ĝi, mia Egerio kaj Orakol' prospera
projektojn miajn jesis per ĉiam vort' espera.
—«Esper' kaj kant', infano, treminta ĉe l' lulil'

ne timu, tie restas Patrino kaj Kamil' (1)
kaj mi la kantojn ciajn eĥigos!» Ve, ĥimero!
Kamilon kaj patrinon al mi forprenis Tero!
Mi multe da amikoj posedis, ĵus veninta,
cejano inter rozoj de urb' Provins naskinta.
Per mortdormado, dormo al kiu mi sopiras
nun preskaŭ ĉiuj dormas, kaj dume mi viviras,
voj' kies dornoj miajn insultas la ĉifonojn,
samkiel voj' antikva, borderas tomboŝtonojn.
Trairis Surdolandon mi ja kun mia liro,
kantadis mi sen eĥoj, sub nigra pezdeliro
liuton mi rompigis, eburajn ĵetis for
la pecojn al la vento, kaj ŝprucis mia plor'.
Mi tamen, ho Vulzio karega, vin pardonas,
amantan konfidaton, malgaja mi bezonas
de kiu mi trompita devenu per mildvortoj
ke—antaŭ ol blindiĝi, lasite pro ventfortoj—
direkti mi deziras al vi sanktan pilgrimon,
revidi infantempe amatan la bosklimon.
Denove dormi ĉe vi, sub kanoj la kantemaj
kaj pri l' estont' babili kun ondoj mensogemaj.

Tradukis: A. N. D.

INSTITUTO ESPAÑOL DE ESPERANTO

Ha llamado la atención de algunos lectores que en las listas de *atestoj pri kapableco* publicadas en los números 13 y 32 de la Revista aparezcan nombres repetidos. Ello es debido a que algunos samideanos han obtenido primero el diploma de aptitud elemental, y después el de aptitud superior ,mientras que otros, al fundarse el Instituto, han solicitado y obtenido únicamente el de *supera kapableco*.

También debemos hacer constar que en la lista de estos últimos no figura, por error de minuta, el nombre de D. Francisco Menéndez Rúa, Ingeniero de Gijón (Oviedo), siendo así que este señor fué el primero para quien se ha expedido en la citada localidad un título de *atesto pri supera kapableco*. Queda salvada la omisión con esta nota.

---

(1) France Camille, virina nomo.

PRI FIRMECO DE H. E. A.

Mi rimarkigas la samideanojn de nia Asocio, ke ili studu en la Jarlibro de U. E. A. por 1933 la paĝojn 198an-109an, en kiuj aperas la «Kalkuloj de l' Konstanta Reprezentantaro de l' Naciaj Societoj» de 1923 ĝis 1931. En ambaŭ paĝoj aperas granda tabelo kun la sumoj pagitaj de la Naciaj Asocioj. Jam iam aperis studo pri la samo en ĉi gazeto, sed estas dece kaj konvene iomete rediri pri la afero, kaj atentigi vin, ke vi bonvolu relegi artikolon «*Ĉu H. E. A. estas atentinda?*», kiu aperis en la paĝoj 7.ª-8.ª-9.ª de la 16ª numero, de la 11ª jaro—Julio-Aŭgusto 1932—de ĉi gazeto. Ni komencis pagi al la Konstanta Reprezentantaro de l' Naciaj Societoj je 1925, kaj sinsekve ĝis nun, proksimume (kaŭze de la kurso) 112 svisajn frankojn por 1932, kaj 370 svisajn frankojn je 1933 al U. F. E. Kaj ĉi tio elpruvas evidente, ke H. E. A. firmege antaŭeniras, dume aliaj Naciaj Societoj malprogresis de la vidpunkto de la pagoj laŭ la tabelo, kiel la Brita, la Germana en Ĉeĥoslovakio, la Germana, kiuj ankaŭ seninterrompe pagadis; dume aliaj Naciaj Societoj pagadis de tempo en tempon, kaj aliaj, kiel la Kataluna, ĉesis pagi (ĉi tiu je 1928 jam ne pagis, kaj nur pagis de 1924 al 1927).

Tio ĉi ankaŭ elpruvas, ke H. E. A. vigle agadas interrilate kun la oficialaj organizaĵoj, tute serioze; ke ĝi same serioze kontribuas al subtenado de la tutmonda organizaĵo. Krom tio ĉi, ĝi pagadis dum kelkaj jaroj 50 pesetojn ĉiujare al la Esperanta Akademio, ĝis kiam nia Hispana Esperanto Instituto prenis sur sin pagi al la Akademio tiun sumeton.

PRI NIA VERKO «SANTANDER»

Jen iuj elĉerpitaĵoj el recenzoj pri nia verko «Santander», kiu ĝenerale kaŭzis fortan impreson al la esperantistaro, kaj kiu montras gravan vojon sekvotan kaj sekvindan:

«En bona stilo ĝi donas informon pri la teritorio kaj klimato, pri la enloĝantoj kaj iliaj kutimoj kaj moroj. Priskribas la urbon Santander, ĝian Internacian Someran Universitaton; poste la urbeton Santillana del Mar; la grotojn de Altamira (la loĝejon de la prahomoj), kaj fine la rimarkindajn arkitekturaĵojn. La libro donas ankaŭ konsilojn pri la ekskursmanieroj, vojplanoj, pri la diversaj tarifoj. *Nia gvidlibro-literatura riĉiĝis per vere valora libro. Tajo.* (El «Hungara Heroldo» de novembro de 1933.)

NEKROLOGO

Kun la jaro 1933 malaperis de Esperantujo du gravaj pioniroj: Felikso Zamenhof kaj Grosjean Maupin.

Felikso Zamenhof, n. 5-XI-1868, m. 4-XII-1933 en Varsovio, estis frato de nia majstro, al kiu tre helpis en la propagando de nia lingvo. Ĝis siaj lastaj jaroj en horoj liberaj de sia farmacia okupo verkadis esperante. Li kunverkis en multaj gazetoj, plej ofte sub pseŭdonimo «Fez» aŭ «FeZ». Multe amis la infanojn kaj aktive partoprenis la instituciojn por protekti kaj eduki orfojn.

Lia vivo estis plenplena de laboro kaj de aktiva amo. La orfoj de li protektitaj perdis pro lia morto kvazaŭan patron.

Ripozu pace la bona laborema samideano.

* * *

Sur *Esperanto* ni legas ke profesoro E. Grosjean Maupin, akademiano, kunverkinto de la Plena Vortaro, mortis.

Ni bedaŭras la malaperon de tiu grava pioniro kaj sendas koran kondolencon al liaj familianoj.

* * *

Ankaŭ ĉe la rangoj de H. E. A. la Morto laboris kun efiko. Ni notas la gravan perdon de S-roj. Fernando Marcelino Oller, el Barcelono, kaj Juan José Zornoza, el Madrido.

Koran kunsenton al iliaj familianoj!

BIBLIOGRAFIO

ISE-kalendaro 1934.—Formato 15'3×11'4—64 paĝoj—. Prezo, 0'60 aŭstraj ŝil aŭ 0'20 dolaroj usonaj kaj la sendkosto.

Ĝi estas la unua kalendaro eldonita de la Internacio de Socialistaj Esperantistoj. Enhavas la statutojn kaj organizadon de tiu asocio kaj de ĝiaj sekcioj en Aŭstrio, Ĉeĥoslovakio, Dantzig, Francio, Finnlando kaj Hungarujo; adresojn de ISE grupoj en aliaj landoj, de aliaj laboristaj asocioj, kaj de kelkaj gravaj internacioj; kaj kelkajn nepresitajn paĝojn por privataj notoj.

Bonstile redaktita. Bona papero.

PRI KONDUTO IES

Okazas la Kongreso de Santander. Unuanime oni nomas S-ron. Teodoro Elizondo sekretario de la Kongreso pro liaj sperto, kompetenteco, laboremo kaj senpartieco. Li redaktas la raportojn, kiujn li sinsekve dum la Kongreso, je la komenco de laborkunsidoj, legas; kaj kiujn unuanime la kongresanaro aprobas sen amendo ia ajn. Kaj je la lasta kunveno, en San Vicente de la Barquera, tial ke li bone trafis deflankiĝi de la raportoj ĉion, kio povas esti malagrabla al kiu ajn, la kongresanaro gratulas kaj dankas lin. Tamen, mi scias, ke iu samideano, kiu partoprenis la Kongreson kaj voĉdonis la aprobon de la raportoj, sin turnis en kunveno de la Kafejo Lisboa al samideanoj tie kunvenintaj asertante, dirante, ke la raportoj ne raportas, ne estas vere speguligantaj la okazintaĵojn; fari tiel estas semi malagrablaĵojn, fari tiel estas malpacigi la spiritojn: la dirinto aŭ la asertinto devis peti en la kunvenoj, post la legado de la raportoj, ĉi ties amendon por ilin alĝustigi al la realo.

Tute same faras, tute same semas, tiu, kiu asertas, ke Sro. Azorín, pri sama afero voĉdonas favore kaj malfavore, kaj kiu konscias simplan eraron videblan de redaktado *grava elpruvo fundamenta* pri la nejusta konduto ies. Vidu la raportojn kaj konsciu.

La raportoj estis redaktitaj de unu el plej senpartiaj kaj seriozaj samideanoj de H. E. A., malnova kaj fervorega pioniro simpatia; la raportoj estis enpresitaj kaj publikigitaj tute same, kiel li ilin redaktis. Neniu samideano, el la kongresanoj partoprenintaj la Kongreson protestis pri neĝusteco de la raportoj; do, *la konduto de tiuj, kies sintenadon ni bedaŭras, devas esti pli serioza, pli diskreta, por la bono de nia afero; ĉar male, estas malfaciligi alproksimiĝon ĉies.*

J. M. R.

SANTANDER

Es admirable el visible y constante progreso que el Esperanto va alcanzando en el mundo, a medida que el proceso de las actividades humanas, en su constante progreso, acorta las distancias entre los pueblos, viendo más imperiosamente el ineludible deber de suprimir los obstáculos que impiden la directa relación e intercomprensión entre los hombres, evitando así que la civilización marche a retaguardia de la ciencia.

En Santander es manifiesta esta corriente de consciencia, y el Esperanto va tomando nuevas posiciones.

Afirma esto el éxito de los cursos que organiza la Sección esperantista del Ateneo Popular. Actualmente explica uno el entusiasta propagador D. Serapio Elvira a 16 señoritas y 42 chicos, cupo máximo que admite la clase. También en el Ateneo Obrero se da otro curso.

El Excmo. Ayuntamiento de esta ciudad acordó hace algunos meses gratificar con 25 pesetas mensuales a todo guardia municipal que sepa algún idioma, incluído el Esperanto, y que en la manga del uniforme lleven la bandera o insignia del idioma o idiomas que dominen, estando acogido a este beneficio el esperantista D. Urbano Gómez, que asimismo da un curso del idioma a un grupo de guardias municipales.

La Sección esperantista del Ateneo Popular, Grupo constituído por casi todos los esperantistas de esta ciudad, celebró, en la noche del pasado día 15, el aniversario del natalicio de nuestro insigne maestro Dr. Zamenhof, con un té fraternal.

A este acto se sumaron representaciones de otros Ateneos y Centros políticos, siendo digno de todo encomio el entusiasmo y espíritu de fraternidad que en todo momento presidió esta velada musical-literaria, en la que pasaban de cien el número de asistentes, siendo nota destacada la nutridísima y escogida representación del elemento femenino.

Después del té, D. Manuel San Emeterio saludó a los asistentes en nombre del Grupo y explicó el significado del acto. Hizo uso de la palabra también D. Serafín Diego, que pronunció un interesante discurso en Esperanto, y la señorita Carmen Vicario leyó unas brillantes cuartillas de adhesión al acto, enviadas por la entusiasta esperantista madrileña señorita Lucrecia San Antonio.

Los niños directivos del Grupo Infatil esperantista, Pedro Mediavilla y Ramón Pérez, también hicieron uso de la palabra y descubrieron un busto del Dr. Zamenhof, colocado en el salón de actos, escuchándose al mismo tiempo el himno esperantista, ejecutado por los hermanos García (piano y violín).

También fué muy felicitado por su discurso D. Jerónimo Campano, concejal, esperantista, que en representación del Sr. Alcalde presidió el acto.

Como complemento de esta fiesta, además de los hermanos García actuaron el competente artista y declamador D. Alberto Hernández y la simpática rondalla «La X», que ejecutaron con gran éxito las obras de sus respectivos programas y el himno esperantista.

L. ALONSO

Santander, diciembre de 1933.

ENLANDA KRONIKO

Santander.—Con motivo del aniversario del natalicio del Doctor Zamenhof, el Grupo Infantil Esperantista del Ateneo Popular ha editado dos mil hojas con texto en esperanto y en castellano en las que se condena la guerra y se recomienda el estudio del esperanto como uno de los medios más eficaces de hacer imposibles las hecatombes bélicas. La edición se ha hecho sin otra ayuda que una colecta de cinco céntimos semanales entre los niños.

Felicitamos a este Grupo por su hermosa iniciativa, puesto que la propaganda del esperanto no debe ser el *único fin* de las Sociedades esperantistas, por neutrales que sean, sino *un medio* para conseguir el fin, que no es otro que el triunfo de la *interna ideo de Esperanto:* la fraternidad universal por la comunidad de idioma, y no se habrá logrado la fraternidad humana mientras la guerra no sea un fenómeno que pertenezca por completo al pasado.

EKSTERLANDA KRONIKO

Leemos en *Franca Esperantisto* la noticia de haberse constituído en la Cámara de Diputados francesa un Grupo Parlamentario para la Defensa del Esperanto, bajo la presidencia de D. Mauricio Rolland, actuando como vicepresidentes los señores Vernay, Conteaux y Médicin.

El Grupo Parlamentario celebró su primera reunión el 15 de noviembre, y acordó el siguiente programa de acción para 1933-34: A) Propaganda francesa en el extranjero por medio del Esperanto. B) Enseñanza facultativa y progresiva del Esperanto en las escuelas de todos los grados. C) Reconocimiento de utilidad pública de la Sociedad Francesa para la propaganda del Esperanto.

Una delegación de esta Sociedad visitó al Grupo Parlamentario el 29 de noviembre y examinó con él las diversas cuestiones relativas a la difusión de la lengua internacional.

En fin de noviembre, el Grupo contaba con 55 parlamentarios.

Sería de desear que en nuestro país se constituyera un Grupo semejante, ya que hay varios diputados esperantistas, y que el Gobierno de la República se muestra tan inclinado a apoyar la propaganda del Esperanto.

LISTON EL VORTOJ

Sekve ni donas al niaj gelegantoj liston alfabete ordigitan el vortoj, kiun ni elĉerpis el «Literatura Mondo»; el kiuj, la plej granda nombro estas kvazaŭ hispanaj laŭ rimarkigas la steleto. Inter krampoj aperas la nomoj de la eminentaj esperantistoj ilin uzintaj kaj uzantaj, kies aŭtoritateco estas nediskutebla; tamen, ni ŝatus, ke la enkondukemo de novaj vortoj fariĝu, limiĝu, al nur nepre necesaj por ne kompliki la lingvon, kaj, tiel, endanĝerigi ĝin al frakaso, kiel rimarkigis kaj rimarkigas la REZOLUCIO de la Japana Kongreso lasta.

B.—**Basa*, malalta.
Baŭmi (Boirac), obstinstariĝi (ĉevalo).
**Bruska* (Wüster), kruĉe subita.

D.— *Damni* (Grabowski), kondamni je infero.
Degni, fari ion bonvole sed tre moŝte al malaltranguloj.
**Descendi*, malsupreniĝi.
**Domini*, (Grabowski), superregi, superpezi.
Drola, komike stranga.
**Dura* (Grosjean-Maupin), malmola.

E.— *Etoso*, animo de loko.
**Evento* (Grabowski), grava okazaĵo.

F.— *Fatamorgano* (Zamenhof), vidtrompa aerspeguliĝo.
Falto (Zamenhof), vizaĝsulko.
**Fascini* (Wüster), rigardsorĉi.
Fiolo (Wüster), longkola, fandfermita boteleto por medikamento.
Frida, malvarma.
Frondo (Verax), verdfolia branĉo.

G.— *Gapi* (Grabowski), rigardegi absorbiĝinte.

H.— *Hasti* (Christaller), urĝiĝi, rapidemi.
**Hegemonio* (Wüster), superrego (prec. politika).
**Horori* (Grabowski), teruriĝi.

I.— **Incendio* (Presa Societo), brulego.
Iriti (Grabowski), plifamigi.
**Iriza* (Wüster), ĉielarknuanca.

J.— *Jubili* (Christaller), ĝojkrii.

K.— *Koktajlo*, brandmiksaĵo.
**Koncedi* (Grosjean-Maupin), ne kontraŭi, cedi permeson pri...
Kriĉi, akcipitre krii.
**Kultivi* (Zamenhof), kulturi.

L.— *Lanĉi* (Boirac), provi ekfunkciigi, ekirigi.
Langvoro (Grosjean-Maupin), korpa kaj anima malstreĉiĝo.
**Lanta*, malrapida.

M.— *Masakri* (Grabowski), amasbuĉi.
Mazoĥismo, volupte esti turmentata.
**Mogolo*, hinda reganto; iom moke, korifeo.

N.— *Nana* (Plena Vortaro, vidu pigmeo), nenormale malgranda.
**Nervoza*, nerve maltrankvila.
**Nimfomanio*, seksmanio de virino.
**Nupto*, geedziĝo, gepariĝo.

O.—**Obscena*, pudorindigniga.
**Obskura* (Fulcher Long), malluma.
Olda, maljuna.

P.—**Pigra*, maldiligenta.
**Poltrona*, malkuraga.
**Prohibicio* (alkohol'), malpermeso.
**Prominenta* (fame), elstara.

R.—**Reflekso* (Boirac), nevola movo responda al ekstara ekscito.
**Retreto* (Grosjean-Maupin), ceda retiriĝo.
**Riveli* (Boirac), revelacii.

S.— *Sandviĉo* (Boirac), ŝinkbulko, ŝinkpano.
**Simultana* (Boirac), ampleksanta, koncernanta samtempajn okazaĵojn.
**Sinistra* (Grosjean-Maupin), maldekstra, malbonaŭgura.
Sinki (Christaller), fali malrapide, milde, kvazaŭ retenate.
**Sinkrona* (Boirac), tempe kunordigita.
**Sinoptika* (Boirac), samtempe videbla per unu rigardo.
**Skafandro* (Marista terminaro), subakvista ekipaĵo.
**Skolto*, knabo esploranto.
**Smokingo* (Grosjean-Maupin), speco de ceremonia jako.
Sproso, verda ĝermo.
**Stigmo* (Boirac), neforviŝebla haŭtmarko.
**Streta*, mallarĝa.
Stumbli, faleti, falpuŝigi.
Superba (Grosjean-Maupin), impone, majeste altkvalita.

T.— *Torporo* (Grosjean-Maupin), sensentiĝo.
**Trista*, malgaja.

V.— *Vilao* (Zamenhof), villo, somerdomo.
**Volontoro*, soldato, studinto de mezlernejo havanta la avantaĝon servi nur dum unu jaro.

KONKEROJ DE ESPERANTO

Profesoro doktoro Hasegaŭa, de la Keiĵo-Universitato en Seoulo (Koreujo), kiu estas malnova samideano, publikigis valoran disertacion «*La internacia privatlimleĝaro de Sovetaj Socialistaj Respubli*k*oj*» kun esperanta resumo en «*The Journal of the Keijo Imp. University Social Sciences Association*».

Kaj S-ro. Kaŭamoto-Nobujuki, de la Instituto de la Maraj Produktoj en Tokio, publikigis tezon sian «*Pri praveco de uzo de fluida parafino por esplori spiradon de akvaj bestoj*» en esperanta lingvo kaj en «*Annotationes Zoologicae Japonenses*», kiu same, kiel la antaŭa revuo, jam alprenis esperantan kiel unu el siaj oficialaj lingvoj apud franca, angla, germana kaj itala.

ENIGMOJ

ABSURDAĴOJ MATEMATIKAJ

1.—Kiel povas esti 1049 = MIL?
2.—Kiamaniere *ok* povas esti la duono de dektri?
3.—Ĉu oni povas skribi la nombron *dekkvin* per kvar 4?

KURIOZAJ VORTOJ

Serĉu kvin esperantajn vortojn, finantaj per ĉiu el la kvin vokaloj, kaj tiel ke

finanta per *a*, ne estas adjektivo
finanta per *e*, ne estas adverbo
finanta per *i*, ne estas verbo
finanta per *o*, ne estas nomo
finanta per *u*, ne estas verbo.

(*La solvoj, sur la proksima numero*).

